

Advies Nederlandse Reanimatieraad over gevolgen van beperking van niet-medische hulpverlening bij reanimatie voor hartstilstand in verband met de COVID-19 pandemie. 20 maart 2020

De COVID-19 pandemie die nu ook Nederland in volle hevigheid heeft getroffen heeft geleid tot richtlijnen om verspreiding van het virus tegen te gaan. Daarbij horen nu verregaande maatregelen die direct lichamelijk contact en contact met virusdeeltjes in aerosol, via handcontact met anderen of aanraken van (besmette) oppervlakken moet voorkomen. Het is begrijpelijk en redelijk dat dit ook vragen oproept over de veiligheid van hulpverleners (professioneel maar vooral ook niet-professionele hulpverleners zoals first responders (politie en brandweer) en burgerhulpverleners die door de meldkamer ambulancezorg in geval van verdenking van een hartstilstand buiten het ziekenhuis kunnen worden ingezet. Ook is deze vraag van belang indien getuigen van een collaps willen en kunnen reanimeren of daartoe worden aangezet door de centralist van de meldkamer (z.g. telefoon-geleide reanimatie).

Reanimatie

Een voorlopige schatting, op basis van de gegevens van het Noord-Hollandse ARREST onderzoek, voorspelt een toename van sterfte van patiënten met een circulatiestilstand als gevolg van minder inzet (burger)hulpverleners en afschalen van bestaande protocollen. Daarbij zijn er verschillende modellen bekeken. Dit gaat van doorgaan zoals we nu doen tot alleen ambulance inzet. Bij dit laatste model wordt een sterke toename van overlijden verwacht. De modellen waarbij first-responders of burgerhulpverleners en first-responders wel, maar burgerhulpverleners niet worden ingezet laten een lagere afname van de overlevingskans zien.

Infectie

Gezien de nu (20 maart 2020) volgens de gegevens van het RIVM nog lage incidentie van besmetting van mensen in Nederland met het SARS-CoV-2 (corona) virus is het risico op overdracht van patiënt naar (burger)hulpverlener nog laag. Aan de ander kant is het risico van overdracht van COVID-19 bij een besmette persoon/patiënt bij luchtweghandelingen zoals mond-op-mond beademing heel groot (bijna 100%). Onder de 50 jaar is het risico op ziekte laag. Boven de 50 jaar is het risico groter. HartslagNu kan het burgeroproepsysteem zo instellen dat alleen onder burgerhulpverleners onder de 50 jaar worden opgeroepen. Mensen die geen leeftijd hebben ingevoerd worden niet opgeroepen. Het risico op ziekte is ook verhoogd bij mensen met hart- en vaatziekten en bij diabetes. Dit kan niet door HartslagNu worden gefilterd. Wel kan er informatie worden gegeven aan de burgerhulpverleners over dit risico. Bij kinderen lijkt de kans op infectieoverdracht vooralsnog klein.

Aanbevelingen

Er is geen reden de inzet van first responders en burgerhulpverleners te stoppen. Op basis van bovenstaande komt de NRR tot de volgende vier adviezen m.b.t. inzet burgerhulpverleners en first-responders:

1. COVID-19 positief: geen mond-op-mond, geen borstcompressies, alleen AED

2. Volwassenen zonder duidelijke of bewezen infectie: wel inzetten burgerhulpverleners en first-responders. Geen mond-op-mond beademing. Wel borstcompressies. Wel gebruik AED.
3. Kinderen: veilig; inzet hulpverleners ongewijzigd, inclusief beademing
4. Babies: veilig; uitvoering reanimatie ongewijzigd, inclusief beademing

-Handen desinfecteren bij aankomst ambulance voor burgerhulpverleners.
-Pocketmasks, face-shields of andere middelen ter bescherming bij (mond-op-mond) beademing tijdens reanimatie zijn niet veilig en moeten niet gebruikt worden.

Voor het BLS-protocol wordt de volgende aanbeveling gedaan

Voor het vaststellen van normale ademhaling: Kijken, luisteren, voelen wordt: alleen kijken

Algemene aanbevelingen:

- Hulpverlener die zich ziek voelt (zie RIVM), mag niet gaan en niet worden ingezet.
- Hulpverlener die hersteld is (zie RIVM) mag weer aan het werk, dus ook reanimeren.
- Burgerhulpverleners boven de 50 jaar worden door HartslagNu niet meer opgeroepen bij een reanimatie
- HartslagNu geeft informatie over de risico's voor burgerhulpverleners.
- Nadrukkelijk communiceren dat burgerhulpverleners niet aansprakelijk zijn, ook als ze een handeling niet uitvoeren.
- Voor de meldkamer verandert er tot nader order niets

Wij beseffen dat in deze tijd een advies een beperkte houdbaarheid heeft, en dat er op korte termijn andere adviezen nodig kunnen zijn.